

De tegenhanger

Atte Jongstra
De tegenhanger

Uitgeverij De Arbeiderspers
Amsterdam · Antwerpen

Copyright © 2003 Atte Jongstra

ISBN 978 90 295 7469 3 / NUR 301

www.arbeiderspers.nl
www.attejongstra.nl

Liefde is vroeger of later het begin van alle lijden.
Wolf Dietrich von Raitenau

Ik voorzie dat velen die deze volgende dingen lezen, zullen geloven dat het uitvindsels der verbeelding zijn. Ik verzeker echter naar waarheid dat het niet uitvindsels zijn, maar waarlijk gebeurde en geziene dingen, niet gezien in een zekeren staat van het ingesluimerde gemoed, maar in een zekeren staat van ten volle wakker zijn.
Swedenborg

De mens is een droom van de schaduw.
Pindarus

Inhoud

Eerste deel Bij Jongstra thuis

- 1 De toestand van de wereld om één uur dertien 13
  - 2 De psychologie van de verveling 23
    - 3 Rationele argumenten 32
      - 4 Terug naar Mary 35
  - 5 Het leven dat anders gewoon doorgaat 41
    - 6 Haar aan boord van een vaartuig... 47
      - 7 Dulcinea, Cher en Mary 51
      - 8 Kleine stapjes, reisdoel evenwicht 55
      - 9 Een koninginnedag volgens Hdiger 58
    - 10 Een interview met een woestijnvader 72
      - 11 De nasleep van koninginnedag 75
      - 12 Geluk, op een bittere ondergrond 80
  - 13 De splinterige contouren van een schedelwak 91
  - 14 Waarin ongedane zaken worden afgemaakt 102
    - 15 Determinatie van de angst 114
      - 16 Naar Salzburg 117
      - 17 Onbezorgde dagen 127
      - 18 Het Brockenspook 132
      - 19 We zijn weer thuis 135
  - 20 Een ontregelend spel met het verwachtingspatroon 140
    - 21 Abrikozenolie voor Mary 148
    - 22 Kappersbezoek en haringtheorie 150
    - 23 Wat Hudiger moet vertellen 157
      - 24 Tactische bewegingen 160
      - 25 De barometer zakt 163
    - 26 Waarin de haas een konijn wordt 165

- 27 Mary en ik vatten samen 173
- 28 Het huis van Lemnik 175
- 29 De rust van de onderduiker 184
- 30 In de diepte waar ik sta 195

Tweede deel Op Pappenheim

- 1 Waarin een andere verteller het overneemt en Jongstra's boom der kennis wordt getroffen 199
- 2 Lemnik en Mary: een onbevredigend gesprek 203
  - 3 Wat Jongstra droomde 206
  - 4 Eerste stappen buiten 212
  - 5 Mary als twijg in de winter 219
    - 6 De broeikas 224
  - 7 Waarin er iets in Mary breekt 231
    - 8 Gesprekken in de tuin 236
    - 9 Een nieuwe vijand 244
    - 10 Een oude bekende 250
    - 11 Hudigers ontsnappingsepos 257
- 12 Wat Jongstra schrijft tijdens een koortsaanval 265
  - 13 Hoe Mary's middag begon 270
    - 14 De ommekeer 273
  - 15 Een onverwachte hereniging 286
    - 16 Lemniks zondeval 282
  - 17 Wat Jongstra van een droom leert 289
    - 18 Naar Lourdes 294
- 19 Waarin oude verhalen worden verteld 302
  - 20 Jongstra doet zich uit de doeken 308
  - 21 Hoe de trein verderging en wat er op het station gebeurde 310
    - 22 Een prozaïsche ontsnapping 315
- 23 Waarin Lemnik een heel verhaal vertelt 321
  - 24 Over onrecht, snacks en vriendschap 324
- 25 Adriaans opvattingen over lijkbezorging 327
- 26 Mary en Lemnik vertellen hun dromen 333
- 27 Waarin de reis kortstondig wordt opgehouden 335

- 28 Mary en Lemnik biechten samen 339
- 29 Beide reizigers dampen uit in sauna 'Magda' 341
  - 30 Waarin de taal naar God gaat 347
- 31 Hoe Adriaan van het toneel verdwijnt en Jongstra de reis voortzet 354
- 32 Waarin Jongstra een mecenas vindt en het begrip détournement leert 358
- 33 Een kort hoofdstuk, waarin Jongstra geld krijgt voor een boek, Hudiger aan de ketting rammelt, in een hotel wordt overnacht, een auto wordt gekocht en het laatste traject wordt aangevangen 362
- 34 Reizigersbeschrijving 365

Derde deel Hotel Céleste

- 1 Hoe Hudiger verdween 371
  - 2 De eerste stappen 375
- 3 Naar het meteorologisch theater 380
  - 4 Waarin Jongstra zucht 384
- 5 Lemnik en Mary vertonen zich kortstondig 388
- 6 Jongstra wandelt, maar komt niet veel verder 389
- 7 Verkwikkende mededelingen van een hotelbewoner die Jongstra uit de slaap houdt 391
  - 8 Over verlossing 394
- 9 Waarin Jongstra verschillende dingen droomt 401
  - 10 De toespraak van schipper Stormfield 403
    - 11 Tekenen in een spiegel 411
  - 12 Waarin Lemnik voorgaat aan tafel en het begrip blauwe ruis wordt verklaard 415
  - 13 Uitspraken van Hudiger 419
  - 14 De harmonie der geslachten 421
- 15 Over een ijveraar die tot stof verkeert 425
  - 16 De bibliobus arriveert 430
  - 17 De eerste toren 435
  - 18 De diepte in 438
- 19 Voor de kerkdeur: Esborg, gewenste zekerheden 439

- 20 Een ondergrondelijke droom 444
- 21 Waarin hartstocht het blikveld vult 450
  - 22 Et in Arcadia... 454
- 23 Samenvatting van een dag uit het leven van
Mary en Lemnik 457
- 24 Eerste slotstuk: als niet het ene, dan het andere 460
  - 25 Tweede slotstuk: de barbecue 466
  - 26 Derde slotstuk: de droomoptie 473

Eerste deel

Bij Jongstra thuis

Er was iets dat mij stoorde. Getrouw alle handboeken die de mens in zulke gevallen hoort te raadplegen telde ik mijn zegeningen, terwijl ik in mijn Opel Astra Station de dagelijkse route naar de praktijk aflegde. De toestand in de wereld? Stabiel. Had pas nog gewonnen van mijn wekelijkse squashpartner. Gezondheid was dus goed, ook die van Mary, dank u. Een stuk ouder dan ik, maar steeds mooier geworden. En sinds de menopauze leek een rust over haar gekomen waar ik altijd naar had uitgezien. Ze hoefde niet steeds meer van alles en schikte zich in de kalme orde die ik van huis uit gewend was.

Vijftig op de snelheidsmeter, precies op de streep. De stoplichten op het kruispunt bij de Kennedylaan sprongen op rood, ik minderde vaart.

Erg gezellig gisteravond, dacht ik. Dineetje met een collega en vriendin. Prettige mensen, goed over het vak gepraat.

Psychiater was ik, langgeleden. Ik had me gespecialiseerd in de lichtere gevallen. Overwerktheid, stressgevallen op de werkvloer, problemen na scheiding, onverwerkte jeugd in zicht van het overlijden van de ouders. Ik had daar niet bewust voor gekozen, het was via mond-tot-mondreclame zo gelopen. In het begin werd ik nog wel eens opgeroepen bij ontstentenis van een collega, langzaam hield dat op. Het gebeurde dat ik verlangde naar een psychose uit het boekje, of een violente persoonlijkheidsstoornis. Een enkele keer voelde ik verveling. Maar de praktijk liep goed, patiënten genoeg. Ik had niets te klagen.

Collega Lemnik zat in die dagen in de zwaardere gevallen, maar kon zo smakelijk over zijn praktijk vertellen dat ik niet eens aan de

mijne dacht. En Mary had heerlijk gekookt – sommige avonden verlopen helemaal naar wens. Toen we halverwege de tweede fles wijn waren, haalden we herinneringen op aan onze jaren, Lemnik en ik. De studententijd, nietwaar? Mary had met een lachje om haar mond geluisterd en knikte. Ik legde een hand op de nog gladde huid van haar arm en zei dat het mijn leertijd was geweest.

‘Het heeft lang geduurd voor ik aan mijn grote liefde toe was. Gelukkig was Mary er, toen ik klaar voor haar was.’

Ik keek de anderen erbij aan, zoekend naar hun reactie. Lemnik zette in op een lolletje: ‘Mary moest wel veel geduld hebben. Niet iedere vrouw wacht zo lang.’

Ik was onzeker over wat hij bedoelde, lachte luid en peilde de blik van zijn jonge vriendin aan tafel. Rita kon niet veel ouder zijn dan dertig. Ook zij leek zich af te vragen wat haar vriend bedoelde.

‘Ik heb niet gewacht,’ zei ze. ‘Ik zag Anton en heb meteen toegeslagen.’

‘Daarmee zijn de wilde jaren pas echt begonnen,’ viel Lemnik in. ‘We beesten wat af.’

‘Anton toch!’

‘We doen het elke dag,’ ging Lemnik door.

Ik keek in de spiegel van Mary’s ogen en zag er slechts rust in. ‘Jullie kan ik het vragen,’ zei Rita. ‘Ik vind het heerlijk, maar blijft het wel zo?’

Ik had mijn mond open, Mary was me voor.

‘Nee,’ zei ze. ‘Het blijft niet zo.’

Ik keek stil naar mijn vrouw. Misschien wilde ze zeggen dat het beter werd met de jaren.

Ik hield van haar.

Ook de laatste scène was helemaal goed. Vier mensen in het schijnsel van de verandalamp, kalmpjes nababbelend in een serene zomeravond, een of twee blikken het donker in, korte stiltes, de woorden ‘Bedankt voor de gezellige avond’ (Lemnik) en ‘Heerlijk gegeten, echt!’ (Rita) en ik die ‘We spreken weer eens af’ zei, in het slot vallende autoportieren, een startmotor, een pittig optrekende Mercedes en tenslotte de krekels in het zwarte zomergras die hun vleugelwrijving hernamen.

Mijn droom van die nacht vertoonde gek genoeg alle trekken van een nachtmerrie. Ik was plotseling iemand zonder geluk en wist niet wat daaraan te doen. Ik liep bedroefd over een onbekende landweg, in een natuur die leek op die in Luxemburg. Donkertinten nogal aangezet, veel naaldhout. Tussen de bomen sprong een kerel te voorschijn die vroeg wat er met me was.

‘Je kop staat alsof je konijn dood is.’

Wat in werkelijkheid vaak bij andere mensen gebeurt, deed ik in mijn droom: het hart uitstorten bij een volslagen vreemde.

‘Ik heb ook géén geluk,’ zuchtte ik.

‘Geen geluk, geen geluk...’ zei hij peinzend. ‘Ik heb toevallig een zakvol bij me. Kopen?’

De prijs was wel wat vreemd. Hij stelde een ruilhandel voor. Ik die zak, hij mijn schaduw. Maar als het geluk je toelacht, doe je rare dingen en ik hapte toe. Hij blij, ik blij, iedereen tevreden, ik slingerde de zak over mijn linkerschouder en liep fluitend verder.

Stond ik ineens middenin een zonovergoten dorp naar een hotelletje uit te kijken. Overal zag ik de luiken dichtgaan, een op de stoep spelend kind werd door de moeder naar binnen getrokken. Niemand meer op straat. Zoekende blikken in spionnetjes, ogen achter hartjes in de luiken, een verrekijker tussen twee gordijnhelften in een slaapkamerraam. Ik liep naar het hotel en belde aan. Een anonieme hand die het welkom-bordje omdraaide.

Een nachtmerrie.

Ik stond dus met de auto voor het rode stoplicht op het kruispunt bij de Kennedylaan, het licht sprong op groen en ik trok op. Ik hoorde een pruttelend, ratelend geluid onder de auto en wist wat me had gestoord: een lek in de uitlaat. Meteen zette ik de auto langs de kant van de weg om op het dashboard-bloknoetje te noteren dat ik een afspraak met de garagist moest maken, en ik reed verder. Dertien minuten later parkeerde ik de Opel voor het gebouw waarin mijn praktijk was gevestigd, stapte uit en keek op mijn horloge. Eenentwintig over acht. Ik pakte mijn juchtlereen aktetas uit de kofferbak, sloot de auto af en liep naar de lift in de hal.

In mijn spreekkamer op de derde etage heerste absolute stilte. Alles zweeg. De boekenkasten, de freudiaanse verzameling etno-beeldjes op het bureau, stilte tot in de zware gordijnen. Zachtjes zette ik de aktetas op de dikke pers die het midden van de parketvloer bestreek, hing mijn colbert aan een knaapje in de garderobekast, rolde secuur de symmetrie in acht nemend de mouwen van mijn overhemd op, terwijl ik naar de kleine badkamer liep, waar ik mijn getrimde baard in de spiegel monsterde en met een immer op het wastafelplankje voorhanden liggend klein schaartje een betrapte, dwarse haar wegknipte.

De zoemer van de bel ging. Ik liep naar de hallofoon naast de etagedeur, vroeg wie er was en drukte open zonder op antwoord te wachten. Patiënt nummer één, op de kop af half negen, het begin van een gewone werkdag. Ik liep naar het bureau, keek in mijn agenda, gaapte en voelde dat ik het de vorige avond toch te laat had gemaakt.

Er werd geklopt, de deur ging open. Zonder me om te draaien zei ik: ‘Dag Wilma, ga zitten. *How was your week?*’

Ze ging trouwen, vertelde Wilma. Ik zag haar glanzende ogen, koortsachtig bijna. Ik probeerde het weliswaar met vragen als ‘Durft u het aan met hem?’ en ‘Wat voelt u als u aan de huwelijks staat denkt?’ maar ze praatte slechts over de voortreffelijkheden van haar aanstaande.

‘Zo’n lieve man, dokter! Ik ben in de wolken dat hij me eindelijk heeft gevraagd!’

In de vloed van Wilma’s hybris voelde ik me nu en dan knikbollen. Ze merkte het niet eens en praatte maar door. In het schemergebied tussen beroepsuitoefening en de zacht glooiende velden van de slaap zag ik Mary verschijnen, met een wild boeket in haar hand. Even werd er op de bloemen gefocust, Wilma schoof door het beeld, kwebbelend in haar patiëntenfauteuil. Daarna zag ik slechts Mary’s gebloemde zomerjurk. De wind deed de dunne stof opbollen en liet het daar niet bij. Ik zag de zoom tot haar achterhoofd opwaaien en constateerde tot mijn genoegen dat ze had nagelaten een slipje aan te trekken. Haar brede, blanke huidputjesbillen, twee sterke dijen omspannen door de tot in de scharnier-

streken steeds nog strakke huid – de tijd had er slechts ragdunne rimpellijntjes in gekerfd.

Het was alsof ze geroepen werd. Ze draaide zich om en keek recht in mijn sluimercamera, over de opgewaaide rokzoom heen. Ik vermoedde dat ze lachte, haar ogen glinsterden. Wilde ze me iets zeggen? Ze sloeg haar ogen neer en ook ik liet mijn blik zakken, over de welvingen van haar volle borsten, over de vlashaartjes op haar ronde buik en nog lager, waar ik met een schok van opwinding constateerde dat ze alle schaamhaar weggeschoren had. Het moest pas zijn gebeurd, hier en daar was de huid rond haar geslacht een beetje geïrriteerd en rood.

‘Dokter...’

Ik bevochtigde mijn lippen met mijn tong, kijkend naar het vochtige glanslaagje op de bruinrode plooien van wat ik liefst haar bloemkelk noemde. Bloeien deed Mary’s geslacht zeker, in deze ongeziene, naakte context. Ze was wijdopen. Ik spande de spieren van mijn rechterhand, maakte deze zo smal mogelijk en vroeg me af...

‘Dokter, bent u er nog?’

Verschrikt keek ik Wilma aan.

‘U was even weggezakt, is het niet?’

Op de automatische piloot vroeg ik: ‘U eh... u hebt daar een probleem mee?’

Ze antwoordde dat ze zich heel goed kon voorstellen dat haar lofzangen mij verveelden.

‘U kunt zich dat goed voorstellen?’

‘Ja,’ zei Wilma.

Ik was weer helemaal wakker.

‘Dan hebben we toch een doorbraak bereikt,’ zei ik, en vouwde mijn handen zo dat de vingertoppen elkaar net raakten. ‘U in een ander verplaatsen was immers het probleem, nietwaar?’

Ze leek te schrikken, meteen daarop begon haar gezicht te stralen.

‘Ja! Dat is zo.’

Ik zweeg, sloot een fractie van een seconde mijn ogen, maar Mary was weg.

‘Dat is waar,’ zei Wilma verrast. ‘Komt eigenlijk mooi uit, dokter. Weet u, ik eh...’

‘U wilt de therapie stoppen?’

‘Nou ja, voorlopig dan. Een huwelijk kost wat...’

Ik knikte.

‘Uitzet, trouwerij...’

‘Precies ja,’ zei Wilma. ‘Maar ik durf alleen te stoppen als ik mag bellen als het nodig is.’

‘Vanzelfsprekend. Doet u dat...’

Ik liet mijn blik over de boekenkast achter haar dwalen, waarop de klok die zij niet kon zien.

‘We moeten trouwens afbreken,’ zei ik. ‘Wel Wilma, ik wens u alvast geluk. En mocht ik niet meer van u horen, dan weet ik dat het goed met u gaat.’

Ze leek te aarzelen bij het afscheid. Even was ik bang dat ze me zou zoenen, waarop ik resoluut een hand uitstak, die ze dankbaar drukte. Opgelucht zag ik hoe ze de deur achter zich sloot.

Ik liep naar het raam en keek uit over de parkeerplaats, waar mijn Opel Astra stond te glimmen in de felle zon. Terwijl ik de dalende lift hoorde klikken en zoemen overwoog ik Mary te bellen, om haar te vragen of ze echt... Vlak onder mijn navel, in het diepe van mijn ingewanden spande zich iets onbestemds, zonder dat nog lager het bloed in beweging kwam. In dat voorportaal van de lust – verlangen, de onvervuldheid daarvan en de ergernis dientengevolge – vond ik mij nu terug. Waarop ik me plotseling de lekke uitlaat herinnerde. Meteen belde ik de garage, maakte een afspraak, daarop meldde zich de volgende patiënt.

De rest van de dag hield ik mijn hoofd erbij, maar het voorportaalgevoel bleef, in de garage waar me voor een dag een wisselauto werd verstrekt, tot op de stoep van ons huis. Ik talmde voor ik de sleutel in het voordeurslot stak, opende toen de deur, zette de ak-tetas onder de kapstok in de gang, riep naar Mary die niet antwoordde, en liep de trap op om mijn vrije tijd om vier uur met een frisse douche te beginnen.

Ik keek in de badkamerspiegel, meende een gerstekorreltje te

zien en kneep zonder resultaat. Ik zou Mary vragen het met naald en pincet te verwijderen. Uit de kast op de slaapkamer haalde ik een strak gestreken zomerpantalon tevoorschijn, trok een schoon wit overhemd aan en liep naar de keuken. Ook daar geen Mary. Ik vond haar in de tuin, in de schaduw van een parasol slapend op een zomerstoel, haar haren als een hennawaaijer over de gebloemde kussenbekleding gespreid. Ik liet me op de tweede zomerstoel neer, keek naar haar rustige ademende borst, haar zachte, regelmatige mond die een beetje openstond en lachte bij een snurkje. Daarop werd ze wakker. Sereen bijna, zonder enige schrik. Ze glimlachte terwijl ze haar leden rekte.

‘Ben in slaap gevallen, geloof ik. Is het al vier uur?’

‘Weet je, schat,’ zei ik die avond, terwijl ze naast me schoof in een nachthemd waarvan mij de gestrengheid voor het eerst opviel. Het bracht me terug bij de sluimerbeelden van die dag.

‘Weet je,’ begon ik opnieuw. ‘Ik keek vandaag vlak voordat ik de praktijk verliet naar mijn afspraken voor morgen en werd een beetje depressief. De eerste is een leraar met vage klachten die alleen maar goedbetaalde outplacement wil, dan een jonge vrouw met volgens mij verzonnen incestklachten, als derde een boekhouder die overspannen is geraakt door stress op kantoor. Dat gaat zo maar door, ik verveel me.’

‘Wat zou je dan willen?’

Ik meende een zweem van onverschilligheid bij haar te bespeuren.

‘Ik weet het niet.’

Ze draaide zich om, ik drong me tegen haar aan. Aan de schokjes in haar lijf voelde ik dat de slaap kwam, zelf was ik nog klaarwakker. Ik hief mijn hoofd. Zes voor twaalf. Na vier minuten stelde ik aan de hand van haar diepe ademteugen vast dat ze sliep. Veel later moet ik ook zijn weggezakt.

‘Ik moet inenen heel erg aan mijn broer denken,’ zei de derde patiënt van de volgende dag.

‘We zijn een tweeling, ziet u?’

‘Ach, wat aardig. Dat wist ik niet.’

Ik probeerde mijn verveling zo goed mogelijk te verbergen.

‘Kijk,’ zei de man. ‘Ik heb er de afgelopen week eens goed over nagedacht, maar volgens mij zit het zo. We verklaren twee kruinen te bezitten in stug, sluik haar. Roos valt bij ons onmogelijk op te merken, de kapper schoor te kaal, tot ver boven de oren. De lippen in ons geval zijn matig dun en springen iets vooruit, de tanden van mijn broer en ik zijn geel, dat krijg je van het pruimen. Wij hebben lid moet worden van bloedgroep nul, God heeft dat zo gewild, geloven wij. Wij verklaren ons zijnde koperdraaier, sinds vijfentwintig jaar. Mijn broer is erg muzikaal, blaast piston in een heilsvereniging, haalt spreuken uit de bijbel aan, is rood als drinker voorheen en als sociaal-democraat. Maar verder heeft God ons zo geschapen dat we samen één zijn en als stel compleet, zo nou weet u het.’

‘Ik dacht anders dat u boekhouder was,’ zei ik.

‘Nú ja. Maar vroeger dus koperdraaier, net als mijn broer. En...’

‘Ik moet u helaas onderbreken,’ zei ik, na een blik op de klok.

‘Toch interessant, vindt u niet?’ vroeg de boekhouder.

Ik hoorde zelf hoe vlakjes het klonk: ‘Er zitten zeker aanknopingspunten in, we spreken elkaar over een week.’

Elf uur drieënvijftig, drie minuten achter op het schema. Haastig pakte ik mijn gereedstaande aktetas, sloot gejaagd de deur en nam ongedurig mijn gezicht op in de spiegelwand van de dalende lift. Ik zag dat ik zweette.

Het verkeer was opgewonden, de hitte miste haar uitwerking niet. Ook zelf toeterde ik een paar keer geërgerd. Een fietser die door rood reed, een vrouw met een kinderwagen stak tergend traag over. Ik voelde me slecht op mijn gemak in de wisselauto, die sneller dan ik gewend was, reageerde op het gaspedaal. Bij de stoplichten ter hoogte van het Europaplein zou ik zweren nog bij oranje de streep te zijn gepasseerd, maar van links trok een auto op. Het geluid van de aanrijding was oorverdovend, ik sloeg hard met het hoofd op het stuur. Maar de schade bleek beperkt, de politie hoefde er niet bij, beide auto’s reden nog en het suizen in mijn hoofd stopte bij de eerste afslag.

De garagist trok zijn schouders op bij mijn omstandige excuses. Die deuk in het linker voorspatbord vergoedde de verzekering wel, hij had allrisk op alle wagens zitten en zijn no-claim was hij toch kwijt. Veel sneller dan verwacht reed ik in mijn eigen auto over het asfalt voor de garage en draaide de weg op. Ik had het raampje opengedraaid, maar hoorde tot mijn tevredenheid niets storends meer.

Ik verbaasde me over de lankmoedigheid waarmee ik alles over me heen had laten komen, ik was het niet van mijzelf gewend en men verandert anders niet zo snel meer op zijn drieënveertigste.

Mijn leven tikte als een uurwerk. Gelijkmatic, liefst altijd gelijk. Evenwicht is een hoog goed, nietwaar? Bleef dus die lankmoedigheid onopgelost, want er hoefde meestal *dit* te gebeuren, of de paniek sloeg toe.

Ik besloot aan iets anders te denken. Het was Mary die hielp, het beeld van haar in die bloemenwei. Zo naderde ik de straat met de rij luxe twee-onder-één-kapwoningen waarvan we er in de goeie tijd eentje hadden gekocht: denkend aan Mary's naakte geslacht, gebed in het rustgebied van haar brede, geduldige heupen.

Op de laatste honderd meter kwam me een Mercedes tegemoet die ik meende te herkennen. Ik dacht een flits van Lemnik op te vangen, maar de bestuurder reed te snel om het goed te kunnen zien. Misschien was de deken van mijn liefde te dik om te kunnen zien wat eronder lag, ook toen Mary niet echt aangenaam verrast constateerde dat ik eerder thuis was dan verwacht.

Ik trof haar zittend voor haar kaptafel in de slaapkamer aan, in het licht- en luchtkostuum van de tuinstoel, wat mij volstrekt normaal voorkwam bij de heersende temperaturen. Ik ging dicht achter haar staan, streelde haar strak in een staart gebonden haren, en zag in de spiegel een blos op haar wangen.

'Heb je last van de hitte, schat?'

'Nee,' zei ze. 'Lemnik was hier...'

'Hij had me beter op de praktijk kunnen bellen...'

Ze schudde haar hoofd.

'Hij kwam voor mij.'

Ik reageerde verbaasd.

‘Voor jou?’

Ze zei het zonder enige omhaal: ‘Anton en ik hebben een verhouding, Atte...’

Even moet mijn gezicht binnen de strak gesneden omkadering van mijn baardje vuurrood hebben gekleurd. Zo voelde het. Pijn die onder mijn schedeldak ricochettede, vervolgens alsof met een mes in mijn hersenventrikels werd gepookt.

‘Ga zitten,’ zei ze rustig, terwijl ze aan haar kapsel schikte. ‘We hebben dus een verhouding...’

Ik liet me op ons bed vallen. In een laatste greep naar houvast keek ik op het horloge om mijn hamerende pols. De dag was met storing begonnen, om één uur dertien stortte mijn wereld in.

2 *De psychologie van de verveling*

Het eerste dat ik vroeg was: 'Hoe lang al?' En terwijl ik de slaapkamer uitliep, toen ik dat eenmaal kon, zei ik: 'Waarom?'

Mary had me slechts aangekeken, met een uitdrukking waar ik nog het meest van schrok. Ik meende walging te zien en begreep er steeds minder van. Lemnik had toch net een jonge vriendin?

'We beesten wat af!'

Op wankelende benen liep ik de trap af. Ik sloot me op in mijn studeerkamer, veegde werktuigelijk een paar pluisjes van mijn smetteloos gewreven, houten bureau, hield een linaal langs het rijtje ruggen tussen twee boekensteunen aan het rand van het blad – slaand hart, hamerhoofd nog steeds – en duwde er eentje terug in het gelid. Ik legde de linaal in de rechterla, schoof deze dicht en zakte neer op mijn bureaustoel, waarvan het leer zachtjes kraakte. Ik wreef me over het voorhoofd, keek uit het raam zonder iets te zien, sloot de ogen.

Nu zag ik Mary met boeket en een blik vol liefde, maar niet voor mij bestemd. Zou ze haar schaamhaar soms echt hebben weggeschoren die ochtend, omdat hij zou komen, Lemnik? Misschien had ze het voor hem gedaan.

Woede die in mij opstond als een windhoos. Ruw duwde ik mijn bureaustoel naar achteren, die bijna statig achteroverviel. Ik rukte de deur open, rende de trap op naar de slaapkamer, waar Mary nog steeds voor de spiegel zat.

'Laat me je kut zien!' schreeuwde ik.

Ze keek betrappt, anders kan ik het niet noemen.

'Je hebt een blote kut, of niet soms? Je hebt je voor die klootzak kaalgeschoren, vuile hoer!'

Langzaam stond ze op, ik voelde me verschrompelen bij haar waardigheid.

‘Wel,’ zei ze dodelijk kalm. ‘Als je het dan per se wilt weten...’

Een hand waarvan ik zoveel hield – het vlees enigszins geweken, pezig al, eerste levervlekje – pakte een zoom van haar licht- en luchtkleed en de voorhang werd weggetrokken. Het was een gekanteld, geloken oog dat ik aanschouwde, onder haar licht geïrriteerde, aangelopen, met niets bedekte venusverhevenheid.

‘Heb je het nou gezien?’ zei ze terwijl ze de zoom liet vallen.

Ik antwoordde niet. De kracht week uit mijn benen en ik zonk op de kokosmat van de slaapkamervloer.

Die middag belde ik in een kort moment van kalmte mijn secretaresse, ik vroeg haar alle afspraken voor die week af te zeggen. Ze informeerde of ik ziek was, ik schoof het op het ongeluk van die ochtend.

‘Niets ernstigs, maar toch een flinke klap gehad.’

Ik had me opnieuw in mijn studeerkamer opgesloten en zat aan mijn werktafel, starend naar het zwarte scherm van mijn computer. Nu en dan hoorde ik Mary in huis scharrelen, ze klopte een keer aan de deur, maar ik reageerde niet.

‘Toe, ik moet je spreken.’

Mijn hart leek te barsten, mijn longen voelden beklemd, mijn maag zuchtte onder het gewicht van steen, hoofdmanometer diep in het rood, spieren in nek, rug en benen in harde knopen onder mijn huid.

Later deed ik de studeerkamerdeur van het slot en liep naar de huiskamer, waar ik een fles whisky en een glas uit het drankmeubel nam.

‘Het is anders nog geen twee voor half vijf,’ zei Mary, die in de deurpost stond en me aankeek met vreemde ogen.

Ik bleef zwijgen.

‘Vind je niet dat we moeten praten?’ vroeg ze.

Ik draaide de dop van de fles, schonk een glas vol en goot de helft naar binnen.

‘Wat valt er te praten?’